

Psykologiaa

Luokkatietoisuus kehittää kaukonäköisyyden; se edellyttää, että samaan aikaan tapahtuvista yhteiskunnallisista ilmiöistä voidaan vetää yleinen johtopäätös ja siten kyetään tarkoituksenmukaisesti vaikuttamaan sen toteuttamiseksi.

DIALEKTINEN tutkimus — eli tulkintatapa edellyttää, että kaikkia ilmiöitä on näiden kehitystilassa s. o. käynnissä tutkittava. Kaikki muuttuvat; ne ovat ja eivät ole. Otaksukaamme seisovamme vuolaana virtaavan joen törmällä. Tähystelemme virran vilpasta väreilyä. Vesi alati rientää eteenpäin. Se vesi, mikä on juuri nyt edessämme, on paennut tiehensä ja uusi vesimäärä on menneen tilalla. Tämä jänkaikkainen yksitoikkoisuus on kestänyt miljoonia vuosia; se edelleenkin jatkuu.

Yhteiskunnallisiin samoin kuin taloudellisiin asioihin nähden tämä yllämainittu määritelmä pitää paikkansa. Uusia ilmiöitä alati työntyy yksilöiden ja näistä muodostuvain ryhmäin ratkaistaviksi. Yhteiskunnalliset oliot eivät tästä puristuksesta mihinkään pääse. Tämä hurja pyörretanssi, taistelu olemassaolosta, lakkaamatta vaikuttaa ihmisten psykologiaan, aiheuttaa olosuhteitten vaihteluita vastaavia muutoksia. Uudet ilmiöt eivät kuitenkaan vaikuta kaikkiin samalla tavalla, eikä samanaikaisesti ja siitähän se uuden ja vanhan välinen kamppailu johtuukin. Näin syntyy tahtojen vastakohtia. Näiden pohjana aina se, kuinka hankitaan elämänvälttämättömyydet.

* * *

Nyt muutama sana tutkimuksemme perusteiksi. Aluksi voidaan kysyä: "aine" vai ko "henkinen kyky," tajunta eli järki on ollut ensimmäiseksi? Luonnontieteen perusteella voimme vastata, että "aine" oli ensimmäiseksi. Se oli minkäänlaiseen ajatteluun kykenemätöin aine. Sittemmin — kuten Bukharin selittäkin — kehittyi "ajatteleva aine," ihminen. Aine on siis ajattelun äiti; eikä suinkaan päinvastoin ajattelu aineen emo. Lapsi ei koskaan voi olla emoansa vanhempi. Aineen on täytyntynyt organisoitua määrättyyn muotoonsa, sen kemiallinen kokoonpano tulla määrätynlaiseksi ennenkuin se on voinut muodostua "järjen" tyyssijaksi. Aivot ajattelevat — siis osa ihmisen aineellisesta organismista ajattelee.

Syntyessään ei "nerokkainkaan" lapsi pysty mitään järjestelmällisesti ajattelemaan. Sitä eivät kaikki ihmiset vanhempanakaan kykene tekemään kuin sangen rajoitetussa mitassa. Aivot ovat aluksi kuin tyhjä taulu; vasta määrättyyn kypsyyteen kehittyttyään ne kykenevät erinäisiä vaikutelmia vastaanottamaan.

Nämä vaikutelmat eivät ole ihmisessä itsessään, vaan hän voi saada ne ulkoapäin — lähimmäistään ympäristöstänsä. Ihmisen henkinen kyky riippuu näistä kahdesta seikasta:

- 1) vastaanotto- eli huomiokyvystä ja
- 2) heijastus- eli ajattelukyvystä.

Huomiokyky, näin selittää Joseph Rolph, merkitsee sitä, että jotain on mieleen painunut ja ajattelukyky ilmenee siten, että ihminen ilmaisee toiminnallansa, että jotain on "mielessä" selviöksi valmistunut. Ihmisen mielteet ovat hetkellisiä ja voivat ne ilmetä vain toiminnan kautta. Ilo, riemu, viha ja rakkaus ilmenevät näitä tunteita vastaavissa eleissä.

Aivot siis saavat ravintonsa ulkopuolisesta maailmasta. Minkälainen on tämä aineisto, sellaiset ovat siis ajatuksemmekin. Mitä moninaisimpain ilmiöitten kanssa olemme tekemisissä, sitä vaihtelevammat ovat myöskin ajatuksemme.

Jo niin varhain kuin 1690 englantilainen John Locke aikanaan filosofeerasi jotensakin tähän tapaan:

"Mielestä ei voi ilmetä koskaan muuta kuin se, mikä sinne, silloin taikka tällöin, muodossa taikka toisessa, on joskus jotenkuten ensiksi painunut."

Mikä oli totta v. 1690, on niinkään totta vielä tänäkin päivänä.

* * *

Ulkopuoliset vaikutelmat ratkaisevasti ilmenevät ihmisen toiminnassa. Jos vaikkapa sivistyneen perheen lapsi viedään erämaahan, täten erotetaan tästä "kulttuuri"-maailmasta, niin hän villiytyy aivan "raakalaisen" asteelle. Kun Amerikan löydön jälkeen siirtolaiset saapuivat tähän uuteen maahan ja joutuivat rajasetujen indianien vaikutuspiiriin, niin he — varsinkin ranskalaiset — olivat sangen aiftailla uudisasukkaita saaduille vaikutelmille. Indianien tavoin he saattoivat uhrinsa päänahkan nykeä vyölleen sankarillisuutensa symboliksi.

Tunnettu utopisti Robert Owen tutkimuksissansa tuli tällaiseen johtopäätökseen:

"Ihmisestä tulee joko villi, verenhimoinen raakalainen, ihmissyöjä, taikka korkeastisivistynyt ja lempeä olento, niiden olosuhteiden mukaan joihinkä hän syntymästään joutuu."

Tämän huomattuansa hän ryhtyikin 19:nneen vuosisadan ensimmäisellä puoliskolla omalla tavallaan työläistensä taloudellista asemaa kohottamaan. Materialistit yleisesti tulkitsevat yhteiskuntafilosofiensa yllämainituille perusteille.

* * *

Edellä on kerrottu vain välttömistä jokapäiväisistä vaikutelmista. Edesmenneet esivanhemmatkin kulttuuri-ihmisille ohjeensa antavat. Ne luonnollisesti saamme historiasta, taloustieteestä, yhteiskuntaopista, filosofiasta, kaunokirjallisuudesta y.m.

lähteistä. Noita tutkimalla eletty elämä kaikkine eri puolinsa tulee tunnetuksi. Nykyaikaisimpia tapahtumia tutkiessa näiden tietojen valossa voidaan vetää johtopäätöksiä. Jokaisen ilmiön synty on tunnettava. "En voi käsittää nykyisyyttä, ellen tiedä, millä tavalla se on syntynyt..." mainitsee Kautsky ja siinä hän on osunutkin vallan oikeaan. Sitten hän luokkatietoisuuden välttämättömyyttä korostaen jatkaa näin:

"Yhteiskunnan kehitysjuoksua tuntemattoman on mahdoton olla itsetietoinen luokkataistelija. Hän riippuu lähimmän ympäristön ja hetken vaikutuksista eikä voi olla koskaan varma siitä, että eivätkö ne johda häntä reitille, joka näyttää vievän eteenpäin, mutta päättyy pian kallioihin, joiden ohitse on mahdoton päästä."

Mutta "hetken vaikutusten" samoin kuin "yhteiskunnan kehitysjuoksun tuntemuksenkin perusteena on aina yhteiskunnallinen asema, se tapa millä me elämämme hankimme. Siksi pä kapitalistien sielu-elämä onkin aivan päinvastainen työläisen maailmankatsomukseen verraten. Siinä onkin absoluuttinen todistus, että mitään "korkeampaa olemusta" ei ihmisessä löydy. Taloudellisten etujen ja yhteiskunnallisen aseman tasoittuminen on psykologisten ilmiöittemme yhtäläistymisen peruste.

Ammoin eletty elämäkin siis vaikuttaa ihmisen toimiin tänäpäivänä; tämän päivän ihmisen toiminta ja työt ilmenevät vielä joskus tulevaisuuden ihmisen psykologisissa reflektioneissa — toiminnassa ilmenevissä harrastuksissa.

* * *

Jos aasi töllistää peiliin, niin ei suinkaan sieltä mitenkään voi enkeli Gaaprieli kuvastua katsojan silmiin.

Ihmisen psykologiset ilmiöt, hänen käsityksensä, maailmankatsomuksensa yleensä, ovat heijastuksia nykyisestä sekä eletystä elämästä. Mikä näistä on tullut tunnetuksi, se tuosta peilistä vain voi katsojaan kuvastua. Mitä avarampi on ainehisto, sitä laajempi on myöskin se maailmankuva, mikä mielikuvitukseemme on kehittynyt. Siksi pä havaintojen teko matkoilla ja laajasti lukeminen ovat työläisellekin sanomattoman suuresta merkityksestä. Tällöin todellakin erinäisten ilmiöiden perusteella voi asianomainen tehdä yleisen ja laajan johtopäätöksen, mikä tällöin voi muodostua sellaiseksi merikartaksi, jonka avulla ja turvissa osataan oikeaan elämän todellisuuden salakareja täynnä olevalla valtareitillä.

PIONEER.

Ei Huomisen Huolille Aikaa

Kirj. C. K. H.

*Aina huomisen buolet nottavat meitä
kun ebdimme iltaban saakka.
Ja huomenna jälleen käy samaten,
että päällämme uusi on taakka.
Me arvaamme osan vain odottaa
surubuoista huomisen päivän.
Ja toivojen mielisissä päilyväin
näämme jatkuen buonosti käyvän.*

*Eiliset taistot jo varottaa
kun kuljemme elämän rantaa.
Jos niitä et uskone, huomenna
koe iskunsa uudet taas antaa.
Mutta iskuista ikuisen taistelun
me emme saa säikkyyä koskaan.
Tee parhaasi, taistele tarmolla,
Vaikk' et saavuta kaikkea, joskaan.*

*Katso kentille eilisen taistelun,
miten siellä on murskana roskaa.
Siellä siruina petyneet toiveesi...
Kaikki mustaa multaa ja moskaa.
Niiden joukkohon monta on kalleinta
ja rakkainta päärlyä jäänyt.
Mutta vasta kuin särkyi ne siruiksi,
niiden arvon oot ymmärtänyt.*

*Paljon on kokemus opettanut
sulle taistoissa elämän tiellä.
— Monta karvasta kalkkia tarjonnut,
joita itsekkään et kiellä.
Ovat avanneet erbeet ja eksymys
sulle suuria seikkoja monta.
Mutta vaikka on huomenes hämärää,
niin silti ei toivotonta.*

*Älä huomisen buolista harmaannu,
vaikka toivo ei kirkkaana väiky.
Älä arkojen ansaban antau;
epätoivojen iskuista säiky.
Kyllä taisto intoa, tarmoa tuo
yhä iskut kuin rintaasi raikaa.
Ja iskuissa luokkasi taistelun
ei huomisen buolille aikaa*